

הדף היומי בבלי: מסכת בבא מציעא דף י"ז
הדף היומי בהלכה: סימן קס"ב מאמצע סעיף ד' 'אם נגע' עד סעיף ז'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק א פרק ו' אות ז' עד פרק ז'

לוח
לימוד
יומי

האם מותר לסכך ב'פּלפּונים', במחצלות ובסכך 'קיינעס'?

ענייני היום

הלכות והנהגות לחג הסוכות

מתוך ביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

חז"ל אסרו לסכך בקורות עץ שרוחבן ארבעה טפחים (32-38.4 ס"מ, לשיטות השונות) ויותר, כיון שהן דומות לקורות המשמשות לתקרות בתים, וקיים חשש שמתוך כך יבוא האדם לשבת בסוכות תחת תקרת ביתו, הפסולה מן התורה אף כשהיא עשויה מקורות עץ בלבד, שהרי המצוה היא לשבת בסוכה, דירת עראי, ולא בבית בו דרים כל ימות השנה. איסור זה מכונה 'גזירת תקרה'. 'גזירת תקרה' הנ"ל נאמרה רק ביחס לקורות וקרשים וכדומה, ולא ביחס לענפים, ולכן מותר לכתחילה לסכך בענפים רחבים, בכל רוחב שהוא. לאידך גיסא, בקורות עץ, נהוג שלא לסכך כלל, אף כשרוחבם פחות מארבעה טפחים; ובירושלים נהגו לסכך ב'פּלפּונים' (= נסרי עץ דקים וארוכים), ויש שהורה אף לבני ירושלים להעדיף רכישת סכך רגיל על פני רכישת ה'פּלפּונים'. כמו כן, מחצלות העשויות מנסרי עץ דק ('דִּיקָט', 'לְבִיד'), יש שהורה שאין לסכך בהן משום שהן דומות לנסרים שרוחבם ארבעה טפחים; ויש שכתבו שכיון שנסרים אלו אינם דומים לתקרה כלל, מותר לסכך בהם; אך יש מהם שחשש להקל בזה למעשה. וסכך 'קיינעס' המצוי בזמננו, כשר לסיכוך לכל הדעות, כיון שהקנים שמהם הוא עשוי, אינם משמשים כלל לייצור תקרת בתים.

[שו"ע תרכט, יח ומשנ"ב, מה; ביאורים ומוספים דרשו, 10, 33 ו'37]

• שנת ה'תשנ"ו | פרצו מהומות מנהרות הכותל.

המהומות פרצו לאחר פתיחת מנהרת הכותל אל רחוב הויה דה לה רוז'ה בעיר העתיקה. ארגון הווקף שהסכים לכך מראש ואף קיבל תמורה, התכחש להסכמה וטען לפגיעה ישראלי בהר הבית. בתגובה קרא רב המרצחים יאסר ערפאת ימ"ש לערביי יו"ש לצאת להפגנות זעם, להרוג ולההרג במלחמתם נגד היהודים.

היו אלו הפרעות הראשונות לאחר הסכמי אוסלו, ושוטרים פלסטיניים עשו שימוש נרחב בכלי נשק שסיפקה להם ישראל בהמסגרת ההסכם. בפרעות נרצחו 17 חיילים הי"ד, ונורו למאות כמאה פורעים ערביים. 'נקום נקמת דם עבדיך השפוך'.

נטילת ידים ובעודן רטובות נגע בהן אדם אחר - האם תצטרך ליטול שנית?

הנוטל ידיו בשפיכת רביעית (86.4-150 מ"ל, לשיטות השונות) מים ויותר על כל יד, כמצוי בימינו, וטרם שניגבן נגע בהן אדם אחר שלא נטל את ידיו - צריך ליטול שנית, כיון שמגע זה מטמא את המים שעל ידיו, והם מטמאים את הידים. ונחלקו הפוסקים אם צריך לנגב את ידיו לפני הנטילה השניה. ואם כבר ברך 'על נטילת ידים', לא יברך על הנטילה השניה. ואם נגע גוי בידיו, אינו צריך לשוב וליטול, כיון שטומאת ידים וטהרתן אינן קיימות כלל אצל הגויים. [סעיף ד, ס"ק מה רמט, ושעה"צ ס"ק לו; ביאורים ומוספים דרשו, 33]

האם צריך להקפיד במהלך הסעודה שלא יגע בידך אדם שלא נטל את ידיו?

לאחר נטילת ידים לסעודה, יש להקפיד שלא יגע בהן אדם שלא נטל את ידיו, כדי שלא תידרש נטילה נוספת, כאמור לעיל. ויש להקפיד על כך עד לניגוב הידים. ולאחר מכן, אף אם נרטבו ידיו ממים או נוזל אחר, ונגע בהן אדם שלא נטל את ידיו - ידיו טהורות, כיון שאין הידים נטמאות אלא בשעת הנטילה, הנמשכת מעת שפיכת המים על הידים עד לניגוב. ויש שכתבו שראוי להקפיד במשך כל הסעודה שלא יגע בידים - במקרה שהן רטובות - אדם שלא נטל את ידיו. [ביאורים ומוספים דרשו, 34]

האם צריך לנגב את ידיות הספל לפני נטילת ידים?

השופך בשפיכה הראשונה בנטילת ידים פחות מרביעית - המים נטמאים מהיד, ואם נוגע אחר כך בידו הרטובה בידית הכלי, נטמאת הידית, ולכן צריך לשפוך פעמיים רצופות על כל יד, או לשפוך רביעית בבת אחת, שאז המים אינם נטמאים. וספל המיועד לנטילה אשר ידיותיו רטובות ממגעם של אלו שהשתמשו בו קודם לכן לנטילת ידים - יש שכתבו שצריך לנגבו לפני הנטילה מחשש שהמים שעליו טמאים. ויש שכתבו שבכל מקרה צריך להקפיד שהידית תהיה יבשה. [ס"ק מט ושעה"צ ס"ק מא; ביאורים ומוספים דרשו, 40]

אתמול למדנו

- בנטילת ידים לסעודה, צריך לכתחילה ליטול את כל היד בבת אחת, ואם שופך את המים בכמה שפיכות - לא ישהה ביניהן כלל.
- אם נטל את מקצת היד, והיד התנגבה מעט, אינו רשאי ליטול את החלק הנוסף לבדו, וצריך ליטול את כל היד מחדש; ונחלקו הפוסקים אם צריך לנגב את היד לפני הנטילה.
- מי שנטל יד אחת כדין, וטרם שנטל את ידו השניה נגע בידו השניה - נטמאו שתי ידיו, ועליו ליטול שנית; וינגב תחילה לפחות את ידו השניה, ונחלקו הפוסקים אם צריך לנגב גם את ידו הראשונה.

מחר נלמד

- האם מותר לנגוע במגבת רטובה לאחר נטילת ידים?
- נטל 'מים ראשונים' וניגב את ידיו - האם צריך ליטול 'מים שניים'?
- נגיעה בשערות הראש - האם היא מצריכה נטילת ידים?